

Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders (SDB)

Beleidsplan 2019 – 2021

1. Inleiding

In september 2007 is het eerste beleidsplan van de SDB vastgesteld en daarna is het vrijwel jaarlijks aangepast, de laatste maal als beleidsplan 2017 – 2019. Het beleidsplan dat nu voor u ligt is vastgesteld in oktober 2019.

2. Relatie met de USRK

De Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders (SDB) is op 18 november 2004 opgericht in opdracht van de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken (USRK). Hierdoor is het sinds 2 januari 2002 bestaande Bureau Sociaal Juridische Dienstverlening van de USRK verzelfstandigd. De band met de USRK is nog steeds van belang, de benoeming van bestuurders en wijziging van de statuten worden ter goedkeuring aan de USRK voorgelegd. De stichting is blijkens haar statuten opgericht overeenkomstig de identiteit van de USRK.

3. Doel en taak van de stichting

De statutaire doelstelling van de stichting is de organisatie van hulpverlening aan voornamelijk dakloze of thuisloze vreemdelingen, die zonder voldoende middelen van bestaan zijn. De statutaire middelen waarmee de stichting tracht dit doel te bereiken zijn:

- * de financiële en administratieve ondersteuning van het Bureau Sociaal Juridische Dienstverlening aan Buitenlanders en van andere activiteiten van de USRK inzake asielzoekers en vluchtelingen;
- * het werven van fondsen, het stimuleren van en deelnemen aan overleg tussen bij de hulpverlening van de doelgroep betrokken instanties.

4. Opdracht

Bestuur en medewerkers zien het als hun opdracht om mensen die in kommervolle omstandigheden verkeren op respectvolle wijze te helpen en te ondersteunen.

5. De werkzaamheden en het profiel van de stichting (het bureau)

Zoals uit de statutaire omschrijving volgt is de kerntaak van het bureau de sociaal juridische dienstverlening aan buitenlanders die zich in een gemarginaliseerde positie bevinden. Feitelijk gaat het vooral om migranten zonder verblijfsvergunning en in meerderheid om uitgeprocedeerde asielzoekers. Door allerlei oorzaken kan deze doelgroep vaak geen adequate hulp krijgen van andere instellingen, die bijvoorbeeld een beperkte doelgroep hebben of alleen adviseren en verwijzen.

Anders dan andere instellingen beperkt SDB zich niet tot ongedocumenteerden, SDB heeft een bredere doelgroep, namelijk ook andere personen van buitenlandse afkomst die in een gemarginaliseerde positie verkeren. SDB legt een sterke nadruk op intensieve en langdurige begeleiding, vaak in complexe zaken, ook van mensen die elders (niet in Utrecht) verblijven en niet

door een instelling ter plaatse geholpen kunnen worden. SDB heeft geen betaalde medewerkers, en is niet afhankelijk van financiering door de gemeente.

Het overgrote deel van de cliënten bestaat uit mensen die (nog) geen verblijfsvergunning hebben. Daardoor is het vreemdelingenrecht het belangrijkste rechtsgebied waarmee het bureau zich bezighoudt. Daarnaast moet ook aandacht besteed worden aan personen- en familierecht, sociaal zekerheidsrecht en verschillende andere rechtsgebieden. Het bureau voert gesprekken met de cliënt, adviseert, zorgt indien nodig ervoor dat de cliënt een advocaat vindt (en vaak wordt met de cliënt meegegaan naar de advocaat), en blijft de procedure volgen. Afgeleide taken zijn vooral de toeleiding naar medische zorg, beperkte financiële ondersteuning, en hulp bij het vinden van onderdak.

Bij dit alles zijn contacten met collega-instellingen van groot belang, bijvoorbeeld in het Utrechtse hulpverleningsoverleg, het Utrechtse besturenoverleg en het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning (waar vertegenwoordigers van instellingen uit het hele land elkaar ontmoeten en informatie uitwisselen). In het algemeen wordt samengewerkt met andere instellingen als dat in het belang van cliënten is. Als het gaat om cliënten die zich buiten Utrecht bevinden is samenwerking met instellingen – en particulieren – ter plaatse veelvuldig aan de orde.

6. De werving van inkomsten

De werving van inkomsten gebeurt vooral door het benaderen van instellingen zoals kerkelijke gemeenten en diaconieën en fondsen met een verzoek om geldelijke ondersteuning. In voorkomende gevallen wordt aan particulieren of instellingen gevraagd om bepaalde projectkosten voor hun rekening te nemen. Op de website van SDB is informatie aan te treffen over hoe aan SDB kan worden gedoneerd.

7. Het beheer van het geld

Het bescheiden vermogen van SDB staat op een spaarrekening en een rekening-courant. Gelden die niet op korte termijn nodig zijn worden op de spaarrekening gestort. De rekeningen van de stichting worden beheerd door de penningmeester. Bij iedere bestuursvergadering verstrekt hij een financieel overzicht.

Over elk boekjaar wordt door de penningmeester een financieel jaarverslag geschreven en door het bestuur vastgesteld. Het financieel jaarverslag wordt als bijlage gevoegd bij het eveneens elk jaar vastgestelde inhoudelijk jaarverslag. Tot dusver zijn jaarverslagen uitgebracht over 2004 tot en met 2018.

8. De besteding van het geld

Van de rekening-courant worden de cliëntgebonden kosten (onder meer leefgeld, kosten voor overnachtingen en reisgeld, alsmede tolkenkosten, leges, griffierechten en eigen bijdragen in de kosten van rechtsbijstand) bureaunkosten (onder meer huur, telefoonkosten, kantoorartikelen en reiskosten van vrijwilligers) en kosten van deskundigheidsbevordering en vakliteratuur betaald. Uitgaven van meer dan € 300 mag het bureau slechts doen na fiatting door het bestuur.

9. Een meerjarig beleidsplan

Aard en vooral omvang van de hulpvraag vanuit de doelgroep in de toekomst zijn in hoge mate onvoorspelbaar. Wel mogen we met zekerheid aannemen dat ook over een aantal jaren nog steeds grote aantallen buitenlanders zich in een marginale positie zullen bevinden, en door een veelheid aan oorzaken niet de nodige hulp zullen kunnen vinden bij de reguliere hulpverlening of bij andere op de doelgroep gerichte instellingen. Maatschappelijk ontwikkelingen, en nieuwe wetgeving en nieuw beleid, leiden naar alle waarschijnlijkheid tot een verdergaand onder druk zetten en uitsluiten van ongedocumenteerden. Dus tot een verscherping van de problematiek en tot meer werk voor de SDB.

Feitelijk is dit een beleidsplan voor de meest nabije toekomst, en zullen in de loop van de planperiode aanpassingen worden aangebracht. Het is dus een dynamisch plan.

10. Knelpunten en de toekomst

In het vorige beleidsplan vermeldde wij nog dat de regering geen bereidheid had om uitvoering te geven aan de uitspraak van het Europees Comité voor de Sociale rechten van 2014 waarin werd bepaald dat de Nederlandse regering de plicht heeft om voor ongedocumenteerden te zorgen voor een behoorlijke opvang zonder voorwaarden.

Inmiddels heeft de regering een aanvang gemaakt met het project Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), te beginnen met een pilot in vijf steden, waaronder Utrecht. Het project beoogt opvang voor ongedocumenteerden die in een periode van ten hoogste zes maanden bereid blijken om terug te keren, lees: Nederland te verlaten. Daarnaast is geen ruimte meer voor zelfstandige door de gemeente gesubsidieerde opvang. Bestaande opvanginstellingen gaan deel uitmaken van de LVV. Ongedocumenteerden kunnen dan alleen nog maar in het kader van de LVV bij die opvanginstellingen terecht.

Het te voorzien dat veel ongedocumenteerden buiten de boot zullen vallen. Voorbeelden: staatlozen, mensen die het land van herkomst op goede gronden te onveilig achten (bijvoorbeeld Syrië, Afghanistan), mensen die een gezin vormen met iemand die Nederlander is of tenminste hier rechtmatig verblijft, mensen met ernstige gezondheidsproblemen. Wie na zes maanden nog niet aan terugkeer toe is loopt ernstig gevaar om weer op straat te belanden. Het is duidelijk dat de LVV helaas niet voldoet aan de zeer ruime formulering van het Europees Comité voor de Sociale Rechten.

Voor SDB, dat buiten de structuur van de Utrechtse LVV blijft, zal meer dan genoeg werk overblijven. Met betrekking tot cliënten die niet in een pilotgemeente verblijven verandert uiteraard niets. Wanneer het LVV-project verder over Nederland is uitgerold zal de regering er vanuit gaan dat voor het probleem van de ongedocumenteerden een sluitend systeem is ontstaan. Dat zal dus waarschijnlijk anders blijken te zijn.

Dat onlangs de staatssecretaris van J&V zijn discretionaire bevoegdheid om in bijzondere gevallen vergunningen tot verblijf te verlenen heeft afgeschoven naar de IND is ook niet bemoedigend. Dat geldt des te meer omdat vanuit de ChristenUnie het bericht (ND 23 september 2019) kwam dat beslismedewerkers van de IND door ambtenaren van het ministerie van J&V onder druk worden gezet om zo veel mogelijk asiolverzoeken af te wijzen.

11. Een werkplan, of ‘wat te doen’

Het bestuur van de SDB heeft de taak om te zorgen voor de financiële ondersteuning van het bureau. Er is niet alleen geld nodig voor de vaste lasten van het bureau, maar ook voor cliëntgebonden kosten, zoals leefgeld, reiskosten, kosten van leges, griffiegelden en eigen bijdragen in kosten van rechtsbijstand. Het beleid is en blijft dat alleen (anders dan incidenteel) financiële steun wordt gegeven aan cliënten die langdurig door SDB begeleid worden (op juridisch en/of medisch terrein) en die op geen andere manier aan geld kunnen komen. Verder zal zeker gezorgd moeten worden voor een behoorlijk budget voor tolk- en vertaalkosten.

Voor de uitvoering van deze taak zal gebruik worden gemaakt van een fondsenwerver. Het is nodig om contact te onderhouden met fondsen. Die worden tussentijds door de SDB geïnformeerd over de stand van zaken.

Door het LVV-project wordt het nog moeilijker dan voorheen om voor cliënten onderdak in Utrecht te vinden. Er zal moeten worden gewerkt aan mogelijkheden om desnoods voor de korte termijn oplossingen te vinden.

De omvang van de hulpverlening wordt beperkt door de capaciteit van het bureau. De bezetting is klein (twee vrijwilligers), zodat het bureau slechts een gering aantal cliënten op de hierboven geschetste intensieve manier kan helpen. Het zoeken naar een extra vrijwillige bureaumedewerker

moet geïntensiveerd worden. Dit is moeilijk, vrijwilligers met de benodigde kennis (o.a. van het vreemdelingenrecht) zijn zeldzaam.

De arbeidsomstandigheden op het bureau zijn uiteraard van belang. Daarom moet aandacht worden gegeven aan apparatuur, meubilair en verlichting. Waar nodig moet tot aanpassing of vervanging worden overgegaan.

Veel aandacht zal moeten worden besteed aan contact, overleg en waar nodig samenwerking met andere organisaties die voor de doelgroep van de stichting van belang zijn. Dit dient te gebeuren op bestuurlijk en op uitvoerend niveau, vooral met plaatselijke organisaties.

De website van SDB moet jaarlijks worden aangepast en wellicht vernieuwd. Hiervoor moet externe ondersteuning worden gezocht.

Tot slot: steeds moet aandacht worden besteed aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van cliënten, kortom het privacybeleid zal worden gevoerd met de eisen van de AVG.

12. En verder

In een dynamisch beleidsplan past een agendering van de momenten waarop het wordt geëvalueerd en zo nodig gewijzigd. Dit gebeurt jaarlijks, de volgende keer in juni 2020.

Utrecht, oktober 2019